

М. І. Мушинка

Лисюк Каленик-Григорій

ЛИСЮК Каленик-Григорій (справж. – Лепікаш Григорій Автономович; 18. 08. 1889, с. Велика Бубнівка Проскурів. пов. Поділ. губ., нині Бубнівка Волочис. р-ну Хмельн. обл. – 12. 08. 1980, містечко Альта-Лома, шт. Каліфорнія, США) – військовик, громадський діяч, меценат. Брат [Василя](#) й [Іларіона](#) Лепікашів. На поч. 1900-х рр. в Одесі вступив до підпіл. організації есерів, брав участь у рев. русі. 1908 заарешт. і засудж. до 20-ти р. каторги. Покарання відбував побл. м. Іркутськ (Росія). Через 1,5 р. втік і змінив прізвище, ім'я, по батькові та рік народження. Під час 1-ї світової війни мобілізов. до рос. армії. Закін. школу прапорщиків у Петрограді (нині С.-Петербурґ), воював на фронті. Влітку 1917 під впливом *І. Полтавця-Остриниці* вийшов із партії есерів і став одним із організаторів Укр. козацтва у м. Перемишль (нині Польща) та Проскурів (нині Хмельницький). Від 1918 – старшина Армії УНР, відзначився у ході 1-го Зимового походу; від 1920 – дипломат. кур'єр уряду УНР в екзилі. Від 1923 мешкав у США, де розгорнув успішну підприємн. діяльність, зокрема у галузі кіномистецтва. Фінансово допомагав багатьом укр. інституціям, серед яких – Музей визв. боротьби України (Прага), Укр. госп. академія у Подєбрадах (Чехо-Словаччина), Союз укр. старшин (Берлін), Дім укр. інвалідів (Львів). 1932 оплатив адвокат. захист чл. ОУН В. Біласа та Д. Данилишина (див. [Данилишина і Біласа Справа](#)), надавав кошти укр. біженцям і на укр. книговидання тощо. На поч. 1939 разом із сином-кінооператором вирушив на Закарпаття з метою задокументувати творення нової укр. держави – Карпатської України. Їм вдалося відзняти унікал. фото- та кінокадри (зберігаються в архіві Укр. наук. інституту Гарвард. університету), але в одному з боїв загинув син Л. Роботу над фільмом «Карпатська Україна 1939» остаточно завершено 1942 у Нью-Йорку. Після 2-ї світової війни у м. Онтаріо (шт. Каліфорнія) заснував Укр. нац. музей і оголосив його спадкоємцем Музею визв. боротьби

України в Празі, ліквідованого 1948 комуніст. владою Чехословаччини (у причетності до цього Л. безпідставно звинувачував його остан. дир. С. *Наріжного* та ін. чл. управи). 1958 Укр. нац. музей в Онтаріо об'єднався з Укр. нац. музеєм у м. Чикаго (шт. Іллінойс). У тому ж році створив і очолив Укр.-амер. фундацію. Автор кн. «В обороні Української Правди» (1954), «Хто поповнив національний злочин?» (1961), «Народ хоче знати правду» (1967; усі – Онтаріо).

Рекомендована література

1. Драган Р. Вік прожити – не поле перейти (У 90-ліття Каленика Лисюка) // Укр. козацтво. 1978. Ч. 1–2;
2. Сл. п. Каленик Лисюк: [Некролог] // Свобода. 1980, 17 верес.;
3. Мушинка М. Музей визвольної боротьби України в Празі та доля його фондів: Історико-архівні нариси. К., 2005.

Бібліографічний опис:

Лисюк Каленик-Григорій / М. І. Мушинка // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-55026>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).